

MÄYRÄKOIRIEN AJOKOKEIDEN SÄÄNNÖT JA PALKINTOTUOMAREIDEN OHJE

Sääntöehdotus 28.02.2019

Sääntöryhmä: Markku Kivistö (pj), Jari Iisakkala (siht)
Ingmar Jaatinen, Mika Koponen, Kai Nybonn, Ainomari Sillanpää

SISÄLTÖ

Mäyräkoirien ajokokeiden säännöt

1. Ajokokeiden tarkoitus	4
1.1 Yleistä	4
1.2 Sallitut ajoeläimet	4
2. Koelajit	4
3. Koeluokat	4
4. Osallistumisoikeus ja sen rajoittaminen	4
4.1. Osallistumisoikeus	4
4.2. Esteet osallistumiselle	4
4.3. Osallistumisoikeuden tarkistaminen	5
4.4. Koirien määrä kokeessa	5
5. Jääviydet	5
6. Keskuspaikka	5
7. Kokeen siirto ja peruuttaminen	5
8. Järjestämisluvan myöntäminen	5
9. Koeluvan anominen	5
9.1. Luvan anoja ja järjestelyistä vastaava	5
9.2. Anomisen määräaika	5
9.3. Anomuksen sisältö	6
9.4. Anomuksen osoitus	6
9.5. Kokeesta ilmoittaminen ja tiedottaminen	6
10. Kokeeseen ilmoittautuminen ja kokeesta poisjääminen	6
10.1. Ilmoittautuminen	6
10.2. Jälki-ilmoittautuminen	6
10.3. Poisjääminen	6
11. Koemaastot	6
11.1. Koemaastojen hankinta	6
11.2. Koemaastojen arvonta	7
11.3. Varamaastojen käyttö	7
12. Ylituomari ja hänen varamiehensä	7
13. Muut tuomarit	7
13.1. Tuomarien määrä ryhmissä	7
13.2. Pätevyysvaatimukset	7
13.3. Tuomariryhmän muut jäsenet	7
14. Tuomari ja koiranohjaaja	7
15. Rotukohtainen arvostelu	8
16. Kokeen kulku	8
16.1. Yleistä	8
16.2. Kokeen kesto	8
16.3. Sulkeminen kokeesta	8
16.4. Koesuorituksen keskeyttäminen	8
16.5. Tuloksen laskeminen	9
16.6. Erityistapahtumat	9
17. Kokeen arvosteluperusteet	9
18. Palkintotuomarin antamien pisteiden korjaaminen	10
19. Koetoimintaa koskevat erillisohteet	10
20. Muutokset sääntöihin ja ohjeisiin	10
21. Erimielisyydet ja valitukset	10
Mäyräkoirien ajokokeiden palkintotuomareiden ohjeet	11
1. Tuomariryhmän velvollisuudet ja tehtävät	11
1.1. Tuomariryhmä	11
1.2. Palkintotuomarin tehtävät	11
1.2.1. Yleiset ohjeet	11
1.2.2. Vieraan koiran ajo	12
1.2.3. Koiran työskentelyn arviointi	12

1.3. Ryhmätuomarin tehtävät	12
1.4. Koiranohjaajan ohjeet	13
2. Palkintotuomareiden toiminta kokeen aikana	13
2.1. Haku	13
2.2. Ajo	14
2.3. Kelin määrittely	15
3. Arvostelukortin täyttäminen	15
3.1. Yleisiä ohjeita	15
3.2. Ajon merkitseminen	15
3.3. Ominaisuuksien arviointi	16
3.4. Olosuhteet	17
3.5. Arvostelu	18
3.6. Ajanotto	18
3.7. Teknisten apuvälineiden käyttö	18
3.8. Koiran avustaminen	18
3.9. Muuta/yleistä	18
3.10. Kunniapalkintoon ja palkintosijoihin oikeuttavat ajoajat ja pisteet	19
4. Yleiset arvosteluohjeet	20
5. Pisteytys	21
5.1. Haku	21
5.2. Löytötehokkuus	21
5.3. Ajovarmuus	22
5.4. Ajotapa	23
5.5. Hukkatyöskentely	23
5.6. Haukun kuuluvuus	23
5.7. Haukun muut ominaisuudet	24
5.8. Metsästysinto	24
5.9. Yhteistyö ja tottelevaisuus	25
5.10. Kokonaiskuva	25
6. Kokeiden tulokset	26
6.1. Tulosten tarkastus	26
6.2. Tulosten lähettäminen	26
7. Lisätiedot	27
8. Ajokoesanasto	28
Liitteet	29

MÄYRÄKOIRIEN AJOKOKEIDEN SÄÄNNÖT

Hyväksytty SKL-FKK:n valtuustossa xx.xx.xxxx Astuu voimaan xx.xx.xxxx

1. AJOKOKEIDEN TARKOITUS

1.1. Yleistä

Ajokokeiden tarkoituksena on mäyräkoirien ajometsästysominaisuuksien selville saaminen jalostusta varten, harrastajien ja heidän yhteistoimintansa kehittäminen sekä kilpailumahdollisuuden tarjoaminen näihin sääntöihin pohjautuen. Ajokokeissa ei vahingoiteta riistaeläimiä.

1.2. Sallitut ajoeläimet

Mäyräkoirien ajokokeessa sallittuja ajoeläimiä ovat valkohäntäpeura, metsäkauris, kuusipeura, metsäpeura (poronhoitoalueen ulkopuolella), metsäjänis, rusakko ja kettu.

Ajokokeissa on huomioitava metsästyslain ja -asetuksen määräykset koskien koirakokeita ja riistaeläinten rauhoitusaikoja.

Kokeen järjestäjä voi rajoittaa kokeissa ajettavat ajoeläimet tiettyyn lajiin tai lajeihin, mikäli laki, eläinsuojelulliset- tai muut perustellut syyt sitä edellyttävät.

2. KOELAJIT

Koelajit ovat yleiset, yhdistyksen jäsenten väliset, rotujärjestön alaisten rotujen kokeet tai kokeet, joihin osallistumisesta määrätään erillisillä säännöillä tai ohjeilla. Piirinmestaruuskokeista, lohkojen valintakokeista ja SM-kokeista on omat järjestämishjeensa.

3. KOELUOKAT

Ajokoe on yksipäiväinen, yksiluokkainen koe, josta käytetään lyhennettä MÄAJ. Ajokoe voidaan järjestää myös ns. koko koekauden ajokokeena.

4. OSALLISTUMISOIKEUS JA SEN RAJOITTAMINEN

4.1. Osallistumisoikeus

Ajokokeeseen saavat osallistua 9 kuukautta täyttäneet FCI:n mäyräkoirien roturyhmään kuuluvat koirat, jotka täyttävät SKL-FKK:n (Suomen Kennelliitto–Finska Kennelklubben ry) rekisteröinti-, tunnistusmerkintä- ja rokotusvaatimukset.

4.2. Esteet osallistumiselle

Koirat, jotka eivät voi osallistua kokeeseen:

- 1 Kiimainen narttu.
- 2 Kantava narttu kolmekymmentä (30) vuorokautta ennen synnytystä ja seitsemänkymmentäviisi (75) vuorokautta jälkeen synnytyksen (arvioitu aika = 63 vrk ensimmäisestä astutuksesta).
- 3 Sairas, loukkaantunut tai vammautunut koira. Ylituomarin velvollisuus on kieltää sairaaksi todetun koiran osallistuminen kokeeseen tai keskeyttää siltä kokeen jatkaminen. Tuomarin velvollisuus on samasta syystä keskeyttää kokeen jatkaminen. Suoritus arvostellaan tuomarin keskeytykseen asti.
- 4 Koira, joka ei täytä Kennelliiton *Antidopingsäännön* vaatimuksia
- 5 Koira, jolla on jo yksi MÄAJ1-tulos ja jolla ei ole näyttelytulosta
- 6 Koira, joka on saavuttanut ensimmäisen palkinnon (MÄAJ-1) koko koekauden ajokokeessa (tai aiemmasta pitkästä kokeesta, ns. kahden viikon koe Suomessa) tai se on saavuttanut Suomen ajokäyttövalion arvon (FI KVA-A) ei voi osallistua koko koekauden ajokokeeseen. Koko koekauden ajokokeesta on laadittu erillinen järjestämishje (*Koekauden kestävä mäyräkoirien ajokokeen järjestämishje*).

- 7 Koira, joka on vaarallisen vihainen ihmisille tai toisille koirille. Huomioitava SKL-FKK:n ohje koiran käyttäytymisestä tehtävistä ilmoituksista (*Koiran käyttäytymisestä kokeissa tehtävät ilmoitukset, niiden käsittely ja seuraamukset*).
- 8 Koira, jonka omistajalla on SKL-FKK:n kurinpitolautakunnan lisäseuraamuksena määräämä kielto tai SKL-FKK:n hallituksen määräämä tilapäinen kielto osallistua kilpailijana, osallistujana tai ohjaajana.

4.3. Osallistumisoikeuden tarkistaminen

Koetoimikunnan on aina tarkistettava koiran osallistumisoikeus. Lisäksi tunnistusmerkintä on tarkistettava vähintään pistokokeilla.

4.4. Koirien määrä kokeessa

Koe järjestetään, jos siihen osallistuu vähintään kolme (3) koiraa. Koetoimikunta voi harkintansa mukaan järjestää kokeen myös silloin, kun siihen osallistuu vähemmän kuin kolme (3) koiraa. Koko koekauden ajokokeelle on omat järjestämisohjeensa (*Koekauden kestävä määräkoirien ajokokeen järjestämisohje*).

Koetoimikunnalla on oikeus rajoittaa osallistuvien koirien lukumäärää, jos koejärjestelyt (kuten maastojen rajallisuus tai piirinmestaruus-, lohkovalinta- tai SM-kokeiden järjestämisohjeet) niin vaativat. Rajoitteista on ilmoitettava jo koetta anottaessa. Koiran kokeeseen ilmoittaneille ilmoitetaan kokeeseen pääsystä mahdollisimman pian ilmoittautumisajan päätyttyä. (*Ohje rajoituksista kennelpiirien/Kennelliiton myöntämissä kokeissa*)

5. JÄÄVIYDET

Katso *Kennelliiton yleinen jääviyssääntö*.

6. KESKUSPAIKKA

Kokeelle tulee järjestää tarkoituksenmukainen keskuspaikka, joka on sijainniltaan mahdollisimman keskeinen koemaastoihin nähden.

7. KOKEEN SIIRTO JA PERUUTTAMINEN

Katso *Kennelliiton yleinen kokeiden ja kilpailujen ajankohdan siirto tai peruuttaminen*.

8. JÄRJESTÄMISLUVAN MYÖNTÄMINEN

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n (Federation Cynologique Internationale), SKL-FKK:n hallituksen ja kennelpiirien myöntämissä ajokokeissa. FCI myöntää kansainväliset kokeet. Suomen Kennelliitto myöntää valtakunnalliset mestaruuskilpailut, niiden valintakokeet ja maaottelut. Muiden kokeiden luvat myöntää kennelpiiri.

9. KOELUVAN ANOMINEN

9.1. Luvan anoja ja järjestelyistä vastaava

Kokeiden toimeenpanoluvan anoo järjestävä yhdistys (yhdistykset), jonka pitää olla SKL-FKK:n jäsen. Rotujärjestön jäsenyyttä pidetään suotavana. Kokeen järjestelyistä huolehtii järjestävän yhdistyksen (yhdistysten) nimeämä koetoimikunta. Koko koekauden ajokokeen hakee kennelpiiri. Kennelpiiri voi halutessaan delegoida kokeen järjestämisen alueensa jäsenyhdistyksille.

9.2. Anomisen määräaika

Kokeet on annettava SKL-FKK:n voimassa olevien *määräaikaisilmoitusten* mukaisesti. Hyväksytty koe tulee järjestää myönnettynä ajankohtana ja vain poikkeustapauksissa se voidaan siirtää tai peruuttaa SKL-FKK:n yleisten siirtomääräysten mukaisesti (*Kennelliiton yleinen kokeiden ja kilpailujen ajankohdan siirto tai peruuttaminen*).

9.3. Anomuksen sisältö

Koeanomuksessa on mainittava järjestävä yhdistys/yhdistykset, koetoimitsija, kokeen nimi, laji ja luonne, osanottorajoitukset, ajoeläinrajoitukset, koeaika ja -paikka, koeluokat, osanottomaksun suuruus sekä kenelle ja mihin mennessä ilmoitaudutaan ja maksetaan osanottomaksu. Samalla on esitettävä ylituomari, hänen varamiehensä, sekä vastaava koetoimitsija, joiden suostumus on saatu. Piirinmestaruuskokeissa, lohkon valintakokeissa ja SM-kokeissa ylituomarin tulee olla järjestävän piirin/lohkon ulkopuolelta.

9.4. Anomuksen osoitus

Suomen Kennelliiton ohjeiden mukaisesti (*Määräaikaisilmoitukset*).

9.5. Kokeesta ilmoittaminen ja tiedottaminen

Kennelpiirit toimittavat myöntämistään kokeista listan SKL-FKK:n määräaikaisilmoituksen ohjeiden mukaisesti julkaistavaksi Koiramme-lehdessä sekä Kennelliiton tapahtumakalenterissa verkossa.

10. KOKEESEEN ILMOITTAUTUMINEN JA KOKEESTA POISJÄÄMINEN

10.1. Ilmoittautuminen

Ellei muuta ole ilmoitettu, kokeeseen on ilmoitauduttava ja osanottomaksu on maksettava aikaisintaan kuukautta ja viimeistään 5 päivää ennen kokeen alkua. Maksu voidaan suorittaa myös paikan päällä, jos kokeen järjestäjä ei ole sitä erikseen kieltänyt. Koiran ilmoittaneelle ilmoitetaan kokeeseen pääsystä mahdollisimman pian ilmoittautumisajan päätyttyä.

Koiranohjaaja sitoutuu noudattamaan MÄAJ-sääntöjä ja hyväksyy sen, että kokeen tulokset ja koirakohtaiset pöytäkirjat ovat julkisia.

Koko koekauden ajokokeessa on koiran koepäivä sovittava kokeen ylituomarin kanssa kunkin kennelpiirin hyväksymien järjestämisharjoitusten mukaisesti.

10.2. Jälki-ilmoittautuminen

Koe-toimikunnalla on oikeus ottaa vastaan jälki-ilmoittautumisia, mikäli kokeessa on tilaa.

10.3. Poisjääminen

Ilman pätevää syytä poisjäänyt katsotaan luopuneeksi ja hän on aina velvollinen maksamaan osanottomaksun. Luopuneen tietoja ei kirjata tulosluehteluun. Päteväksi syyksi poisjäämiseen katsotaan:

- koiran alkanut kiima
- koiran tai sen ohjaajan sairaus

Poisjäämisestä on ilmoitettava koetoimikunnalle heti esteen ilmetyä tai kun poisjääminen on havaittu todennäköiseksi.

11. KOEMAASTOT

11.1. Koemaastojen hankinta

Kokeen järjestäjä hankkii luvan koemaastojen käyttöön metsästysoikeuden haltijoilta. Kutakin koiraa varten on varattava yksi koemaasto. Lisäksi on varattava riittävä määrä varamaastoja. Suositus on, että jokaista viittä maastoa kohden on yksi varamaasto.

Maastojen tulee olla riittävän laajat ja niiden tulee sijaita tarpeeksi kaukana toisistaan sekä olla mahdollisimman turvallisia koirille. Käytettävistä maastoista päättää koetoimikunta.

Ennen kokeen alkua ylituomari hyväksyy koemaastot kullekin tuomariryhmälle.

11.2. Koemaastojen arvonta

Koirat arvotaan maastoihin ylituomarin puhuttelun jälkeen. Poikkeustapauksissa arvonta voidaan suorittaa etukäteen ylituomarin hyväksymällä puolueettomalla tavalla ja niin, että ohjaajilla on halutessaan mahdollisuus osallistua arvontatilaisuuteen.

Mikäli ilmenee ylitsepääsemättömiä järjestelyvaikeuksia, on ylituomarilla oikeus arvonnin jälkeenkin siirtää palkintotuomareita ryhmästä toiseen yhdessä vastaavan koetoimitsijan kanssa.

11.3. Varamaastojen käyttö

Koe on suoritettava arvotussa koemaastossa. Varamaastoon voidaan siirtyä vain, mikäli olosuhteet ovat koemaastossa muuttuneet sellaisiksi (esimerkiksi hakkuu, toinen koira, metsästys käynnissä, suurpeto), ettei siellä voida koiraa koetella. Käytössä olevat varamaastot on nimettävä ennen kokeen alkua. Ylituomari antaa luvan varamaaston käyttöön.

12. YLITUOMARI JA HÄNEN VARAMIEHENSÄ

Ylituomarin ja hänen varamiehensä on oltava SKL-FKK:n hyväksymä mäyräkoirien ajokokeiden ylituomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus ja voimassa oleva kyseisen koemuodon palkintotuomarikortti. Ylituomarin on oltava SML-FTK:n (Suomen Mäyräkoiraliitto SML – Finska Taxklubben FTK ry) jäsen.

13. MUUT TUOMARIT

13.1. Tuomarien määrä ryhmissä

Käytettäessä termiä tuomari, sillä tarkoitetaan joko ryhmätuomaria tai palkintotuomaria. Palkintotuomareita on tuomariryhmässä yksi tai kaksi. Jos käytetään kahta tuomaria, on jokaisessa ryhmässä oltava kaksi tuomaria. Ylituomari nimeää palkintotuomareista toisen ryhmätuomariksi, jonka antamia ohjeita kaikkien tuomariryhmässä toimivien on noudatettava. Mikäli ryhmässä on vain yksi tuomari, toimii hän samalla myös ryhmätuomarina.

13.2. Pätevyysvaatimukset

Tuomarilla on oltava voimassa oleva MÄAJ-palkintotuomarikortti, arvostelu-oikeus sekä metsästyskortti. Hänen on oltava SKL-FKK ry:n tai sen jäsenyhdistyksen jäsen ja iältään vähintään 18 vuotias.

13.3. Tuomariryhmän muut jäsenet

Tuomariryhmässä voi olla tuomarien lisäksi maasto-opas, sekä yksi tuomariharjoittelija. Tuomariryhmän maksimikoko on 5 henkilöä silloin, kun kyseessä on kahden tuomarin koe ja 4 henkeä silloin, kun kyseessä on yhden tuomarin koe. Arvokokeissa (piirinmestaruuskoe, lohkon valintakoe, SM-koe tai Pohjoismaiden ajomaaottelu) ei tuomariryhmässä saa olla tuomariharjoittelijoita.

14. TUOMARI JA KOIRANOHJAAJA

Koe tulee aloittaa ylituomarin määräämänä koirien irtilaskuaikana, ellei voittamaton este aiheuta viivästyä. Viivästyksestä on viipymättä ilmoitettava ylituomarille.

Kulkusuunnan maastossa päättää ryhmätuomari kuultuaan maasto-opasta. Koiranohjaajan kohtuulliset toivomukset otetaan huomioon.

Koiran häiritseminen kokeen aikana on kielletty. Koiran avustaminen ilman ryhmä-, palkinto- tai ylituomarin lupaa on kielletty, jos koira ei ole joutumassa ilmeiseen vaaraan.

15. ROTUKOHTAINEN ARVOSTELU

Mäyräkoirien ominaisuudet ja työskentely arvioidaan SKL-FKK:n hallituksen hyväksymien Mäyräkoirien ajokokeiden palkintotuomariohjeiden mukaisesti.

16. KOKEEN KULKU

16.1. Yleistä

Koe alkaa ylituomarin puhuttelulla ja päättyy tunnin kuluttua tulosten julkaisemisesta.

Ylituomarin puhuttelu pidetään koepäivän aamuna tai koepäivää edeltävänä iltana, mikäli järjestelyt sitä vaativat. Koko koekauden ajokokeessa se pidetään kuhunkin tilanteeseen parhaiten soveltuvalla tavalla ennen kokeen alkamista. Ryhmä- ja palkintotuomareiden on osallistuttava ylituomarin puhutteluun.

16.2. Kokeen kesto

Koiran koettelu-aika on maksimissaan kuuden (6) tunnin pituinen, alkaen koiran ensimmäisestä irtilaskusta. Siirtymiset koira kytkettynä kuluttavat koettelu-aikaa. Koiranohjaaja voi keskeyttää koettelon haluamanaan ajankohtana ennen kuuden tunnin määräajan täyttymistä ilmoittamalla asiasta tuomarille. Tuomari voi keskeyttää koettelon, jos koira ei ole saanut ajoa käyntiin kolmen (3) tunnin kuluessa irtilaskusta. Haku voi kuitenkin kestää enimmillään neljä (4) tuntia, jos tuomari antaa luvan tunnin lisähauille.

16.3. Sulkeminen kokeesta

Koira suljetaan kokeesta, jos se on haluton työskentelemään, tai on niin löysä tai tiukka, etteivät tuomarit voi arvostella sen suoritusta.

Koira voidaan sulkea kokeesta myös silloin, kun koiran ohjaaja rikkoo tahallisesti sääntöjä tai kytkee koiran ilman tuomarin lupaa tai ei kehotuksesta huolimatta noudata tuomarin ohjeita, pois lukien tilanteet, joissa koira on joutumassa ilmeiseen vaaraan.

Lopullisen päätöksen koiran sulkemisesta tekee kokeen ylituomari.

16.4. Koesuorituksen keskeyttäminen

Koiranohjaaja voi keskeyttää koesuorituksen missä vaiheessa tahansa. Keskeyttäessään koiranohjaaja kertoo tuomarille, haluaako hän, että pisteet ja tulos lasketaan.

Tuomarin tulee keskeyttää koe seuraavissa tapauksissa:

- olosuhteet muuttuvat sellaisiksi, että kokeen jatkaminen olisi eläinsuojelumääräysten vastaista
Tällaisia olosuhteita ovat koira vahingoittava jääkuori tai jäätynyt lumikerros.
- koira vahingoittuu kokeen aikana niin, että sen koetteleminen voidaan katsoa eläinsuojelumääräysten vastaiseksi
- luonnonolosuhteet muuttuvat sellaisiksi, ettei koiran työskentelyä voida arvioida (esim. myrsky)
- pimeän tulo estää kokeen jatkamisen
- liian kylmä tai liian lämmin sää

- koira käyttäytyy aggressiivisesti.

Päätöksen kokeen keskeyttämisestä tekee ylituomari, maastossa ryhmätuomari, ellei ylituomari ole heti tavoitettavissa. Ryhmätuomarin on perusteltava keskeyttäminen ylituomarille ensi tilassa.

16.5. Tuloksen laskeminen

Ryhmätuomarin keskeyttämässä kokeessa tulos lasketaan.

Jos koira suljetaan tulosta ei lasketa.

Keskeytyksen ja sulkemisen syy merkitään koirakohtaiseen pöytäkirjaan.

Koiranohjaajan keskeyttäessä, tulee hänen kertoa tuomarille, lasketaanko tulos vai ei.

16.6. Erityistapahtumat

Mahdolliset suurpetojen ja petolintujen vaikutukset koiran käyttäytymiseen kokeen aikana tulee pyrkiä aina selvittämään, ettei tule virhearviointeja. Eläimen laji merkitään koirakohtaiseen pöytäkirjaan.

17. KOKEEN ARVOSTELUPERUSTEET

Arvosteltavat osa-alueet ja niiden pisteytys:

Osa-alue	Nimike
1	Haku
2	Löytötehokkuus
3	Ajovarmuus
4	Ajotapa
5	Hukkatyöskentely
6	Haukun kuuluvuus
7	Haukun muut ominaisuudet
8	Metsästysinto
9	Yhteistyö ja tottelevaisuus
10	Kokonaiskuva

Kustakin osa-alueesta annetaan ominaisuuspisteitä yhdestä kuuteen (1-6).

Koiran palkintosija määräytyy sekä palkintosijakohtaisen vähimmäisajoajan, että saatujen ominaisuuspisteiden perusteella.

Eri palkintosijojen edellyttämät ominaisuuspisteet:

1. palkinto: 42-60 pistettä

2. palkinto: 34-41,99 pistettä

3. palkinto: 26-33,99 pistettä

0 palkinto: alle 26 pistettä

Koira saa erityismainintana kunniapalkinnon, jos se saa vähintään 52 pistettä ja täyttää palkintotuomariohjeessa mainitut vähimmäisajoaikavaatimukset.

Paremmuusjärjestys tasapisteillä ratkaistaan vertaamalla palkintosijoja: KP, 1, 2 ja 3. Korkeampi palkintosija voittaa alemman. KP ei ole virallinen palkintosija, mutta se voittaa tässä vertailussa palkintosijat 1-3. Mikäli tämänkin jälkeen koirilla on tasapisteet, verrataan ominaisuuspisteitä järjestyksessä: ajovarmuus (3), haukun kuuluvuus (6), haku (1), haukun muut ominaisuudet (7), metsästysinto (10), ajotapa (4), löytötehokkuus (2), yhteistyö ja tottelevaisuus (9), hukkatyöskentely (5) ja

kokonaiskuva (8). Mikäli tämänkin jälkeen koirilla on tasapisteet, voittaa nuorempi koira. Mikäli koirat ovat saman ikäiset, ratkaistaan paremmuus arvalla.

Kahden tuomarin arvostellessa yhtä koira lasketaan keskiarvo tuomarien antamista pisteistä.

18. PALKINTOTUOMARIN ANTAMIEN PISTEIDEN KORJAAMINEN

Ylituomarin tehtävä on valvoa, että kokeissa noudatetaan tarkoin SKL-FKK:n hyväksymiä ajokokeiden sääntöjä ja ohjeita. Ylituomarin velvollisuus on vastata arvostelun oikeellisuudesta korjaamalla tuomareiden arvostelua, jos hän suoritusta seurattuaan tai tuomarien selostuksen kuultuaan on vakuuttunut, ettei arvostelu ole oikeassa suhteessa koiran suoritukseen.

19. KOETOIMINTAA KOSKEVAT ERILLISOHJEET

Ylituomaria, tuomaria, koiranohjaajaa ja koetoimikuntaa koskevat erillisohteet ovat näihin sääntöihin liittyvissä SKL-FKK:n hallituksen ja rotujärjestön hyväksymissä ohjeissa.

Mäyräkoirien ajokokeiden palkintotuomareiden ohjeet täsmentävät näitä sääntöjä.

20. MUUTOKSET SÄÄNTÖIHIN JA OHJEISIIN

Rotujärjestön ajotoimikunnan esittämät ja sen hallituksen hyväksymät sääntömuutokset vahvistaa SKL-FKK:n valtuusto.

Näihin sääntöihin liittyvän Palkintuomariohjeen vahvistaa SKL-FKK:n hallitus.

21. ERIMIELISYYDET JA VALITUKSET

Kulloinkin voimassa oleva SKL-FKK:n yleinen sääntö (*Kennelliiton muutoksenhaku*).

MÄYRÄKOIRIEN AJOKOKEIDEN PALKINTOTUOMAREIDEN OHJEET
Hyväksytty SKL-FKK:n hallituksessa xx.xx.xxxx Astuu voimaan xx.xx.xxxx

1. TUOMARIRYHMÄN VELVOLLISUUDET JA TEHTÄVÄT

1.1. Tuomariryhmä

Tuomariryhmän muodostavat ryhmätuomari, mahdollinen toinen palkintotuomari ja koiran ohjaaja. Ryhmän jäseninä voivat olla myös maasto-opas ja palkintotuomariharjoittelija. Tuomariryhmän maksimikoko on 5 henkilöä silloin, kun kyseessä on kahden tuomarin koe ja 4 henkeä silloin, kun kyseessä on yhden tuomarin koe.

1.2. Palkintotuomarin tehtävät

1.2.1. Yleiset ohjeet

Palkintotuomarin on aina tuomarin tehtävään lähtiessään otettava mukaan koesäännöt ja todisteet, joista ilmenee hänen muodollinen pätevyytensä tehtävään.

Ryhmä- ja palkintotuomareiden tulee osallistua ylituomarin puhutteluun.

Tuomarin tulee arvioida koiran työskentelyä sääntöihin ja palkintotuomariohjeeseen perustuen. Hän ei saa antaa entisen tuntemuksen, kuulopuheiden, koiranohjaajan puheiden tai aikaisempien kokemusten vaikuttaa arviointiin. Hänen on otettava huomioon vain se, minkä hän itse toteaa ja harkitsee oikeaksi.

Tuomarin on kaikissa tilanteissa tehtävä oikeutta koiralle siinä määrin kuin se sääntöjen ja palkintotuomariohjeen mukaan on mahdollista.

Tuomarin on kartettava liian nopeita johtopäätöksiä ja liiallista itsevarmuutta. Hänen tulee osoittaa eri tilanteissa sopeutumiskykyä ja joustavuutta ja hänen tulee suhtautua muihin ryhmän jäseniin ystävällisesti. Tuomarin on otettava huomioon koiranohjaajan toivomukset, jos ne eivät ole sääntöjen vastaisia tai kohtuuttomia eivätkä vaikuta haitallisesti kokeen kulkuun.

Tuomarin on seurattava koko ajan mahdollisimman tarkasti koiran toimintaa sitä kuitenkaan häiritsemättä niin haun, ajon kuin hukan selvittelyn aikana. Hänen on perustettava eri ominaisuuksien arviointi kokonaissuoritukseen.

Koiran koetteluun tulee tapahtua arvotussa koemaastossa, ellei riistan kulkusuunnasta johtuva koiran seuraaminen pakota ryhmää siirtymään koemaaston ulkopuolelle.

Varamaastoon voidaan siirtyä, jos koemaaston olosuhteet ovat sellaiset, ettei koiraa voida arvostella arvotussa maastossa (esimerkiksi toisen koiran ajo, metsästys, metsätyökone). Varamaastoon siirtymisestä päättää ylituomari.

Mikäli koira joutuu vaaraan kokeen aikana, tuomariryhmän jäsenten velvollisuus on ryhtyä välittömiin pelastustoimiin.

Tuomarilla on velvollisuus harkintansa mukaan keskeyttää kokeen aikana vahingoittuneeksi todetun koiran koettelu. Jos koiran vahingoittuminen on niin lievä, ettei koiran koettelemista voida katsoa eläinsuojelumääräysten vastaiseksi, koetta voidaan jatkaa.

Ryhmätuomari kutsuu tarpeen vaatiessa palkintotuomarin neuvotteluun, suorittaa arvostelukorttien vertailun ja laskee koiralle annettavat ominaisuuspisteiden keskiarvot.

Kun koettelu-aika on koiran osalta päättynyt ja arvostelukortit ovat valmiiksi täytetyt, tulee tuomarin näyttää ne koiranohjaajalle ennen ylituomarin käsittelyä.

Koiran koettelu päättyttyä tuomari luovuttaa arvostelukortit ylituomarille ja antaa suullisen selostuksen kokeen eri tilanteista ja niiden arvosteluperusteista. Ryhmätuomarin, palkintotuomarin ja tuomariharjoittelijoiden tulee olla paikalla purkutilaisuudessa. Koiranohjaajalla on oikeus olla paikalla kokeen purkutilaisuudessa koko purkutilaisuuden keston ajan kaikissa MÄAJ-kokeissa, lukuun ottamatta pm-kokeita, lohkojen valintakokeita ja SM-kokeita, joissa ohjaaja saa olla paikalla pisteiden antamiseen asti. Ylituomari voi halutessaan sallia ohjaajien läsnäolon em. kokeissa myös pisteiden antamisen aikana.

Tuomarin tulee tarkistaa osaltaan, että koirakohtaiseen pöytäkirjaan tehdyt merkinnät ovat oikein suoritettu ja varmentaa ne nimikirjoituksellaan.

1.2.2. Vieraan koiran ajo

Jos saman kokeen toisen tuomariryhmän koira ajaessaan tulee koealueelle, tulee tuomarin merkitä sen ajominuutit muistiin, mikäli se ei häiritse hänen varsinaista tehtäväänsä eikä hänen ryhmässään koeteltavana olevan koiran toimintaa. Vieraan koiran ajoaikaa koskevat merkinnät luovutetaan ao. tuomariryhmän ryhmätuomarille tai kokeen ylituomarille ajoajan laskemista varten.

Mikäli kaksi koira alkaa ajaa samaa ajoeläintä, pyritään myöhemmin ajoon liittynyt koira saamaan mahdollisimman pian kiinni, kuitenkin häiritsemättä ajoeläintä ja toisen koiran suoritusta.

1.2.3. Koiran työskentelyn arviointi

Ajavan koiran kaksi tärkeintä ominaisuutta ovat kyky löytää riista nopeasti ja ajaa sitä pitkänkin aikaa. Hyvä metsästyskoira ajaa niin, että riistasta on mahdollista saada näköhavaintoja.

Tuomarin tulee tehdä koepäivän kuluessa arvostelukorttiinsa muistiinpanoja koiran ominaisuuksista ja muista havainnoista, jotka vaikuttavat koiran arvosteluun. Niitä käytetään koiran ominaisuuksien arvostelua tehtäessä. Koiran kunnolla, sukupuolella ja iällä ei ole vaikutusta arviointiin.

1.3. Ryhmätuomarin tehtävät

Sen lisäksi mitä muualla näissä ohjeissa on sanottu palkintotuomarin tehtävistä, kuuluu ryhmätuomariksi nimetyille palkintotuomarille seuraavat tehtävät:

- Ylituomarin nimeämä ryhmätuomari johtaa tuomariryhmän toimintaa ja vastaa siitä, että ryhmä toimii mäyräkoirien ajokoesääntöjen ja annettujen ohjeiden mukaisesti.
- Ryhmätuomari huolehtii ryhmän kellojen tarkistuksesta ennen koesuorituksen alkua.
- Hän päättää viimekädessä ryhmän yleisestä kulkusuunnasta ja liikkumisnopeudesta, koiran irtilaskun ajankohdasta ja paikasta sekä kytkemisestä ottaen huomioon koiranohjaajan kohtuulliset toivomukset.
- Ryhmätuomari antaa ryhmän jäsenille sijoittumista ja toimintaa koskevat ohjeet.
- Hän ohjaa ja valvoo myös palkintotuomariharjoittelijoiden työskentelyä.

1.4. Koiranohjaajan ohjeet

Koiranohjaajan, jolla tarkoitetaan koiran omistajaa tai hänen edustajaansa, joka ohjaa koira kokeessa, tulee noudattaa ylituomarin, ryhmätuomarin ja palkintotuomarin hänelle antamia ohjeita. Hänen tulee osallistua ylituomarin puhutteluun. Koiralla on vain yksi nimetty koiranohjaaja koesuorituksen aikana. Jos koiranohjaaja menettää kokeen aikana kykynsä ohjata koira sairastumisen tai loukkaantumisen vuoksi, on ylituomarilla oikeus hyväksyä ehdotuksesta hänen tilalleen toinen ohjaaja kokeen loppuajaksi.

Koiranohjaaja ei saa millään tavoin avustaa koiraansa eikä ilman tuomarin lupaa puuttua koiransa työskentelyyn tai kytkeä koiraansa muulloin kuin keskeyttäessään kokeen. Koiran joutuessa ilmeiseen vaaraan tulee koira kuitenkin viipymättä kytkeä ja ilmoittaa asiasta tuomarille.

Koiranohjaajalla on oikeus esittää tuomarille kohtuullisina pidettäviä toivomuksia esimerkiksi kulkusuunnasta tai liikkumisnopeudesta, mutta hän ei saa alituisilla toivomuksillaan eikä muutenkaan häiritä tuomareiden toimintaa.

Jos koiranohjaaja ei noudata annettuja ohjeita, rikkoo koesääntöjä, häiritsee tuomareiden toimintaa tai esiintyy muuten hyvän tavan vastaisesti, ryhmätuomari voi keskeyttää koiran koetteluun. Keskeyttämisestä on viipymättä ilmoitettava ylituomarille ja esitettävä perusteet tapahtuneelle.

Jos koiranohjaaja luopuu kesken kokeen, hänen on siitä heti ilmoitettava ryhmätuomarille.

Jos koiranohjaajan näkemys tapahtumien kulusta on erilainen kuin tuomarilla, hän voi ilmaista käsityksensä maastossa tuomareille ja keskuspaikalla kokeen ylituomarille.

Kokeen aikana koiranohjaajan ja tuomareiden välillä tulee vallita hyvä ja luottamuksellinen yhteishenki.

Koiranohjaaja vastaa kaikista koiran aiheuttamista vahingoista koepäivän aikana.

2. PALKINTOTUOMAREIDEN TOIMINTA KOKEEN AIKANA

2.1. Haku

Koiran päästämistä irti suoraan jäljelle on vältettävä, jotta haku voidaan arvostella kaikilta osin. Koira lasketaan irti ajon jälkeen sellaisessa paikassa, ettei sama ajettava päätyisi uudelleen ajettavaksi.

Tuomari päättää opasta kuultuaan, missä vaiheessa ja miten tuomarit sijoittuvat maastoon seuraamaan koiran hakua ja ajon saantia koira häiritsemättä.

Muun eläimen kuin valkohäntäpeuran, metsäkauriin, kuusipeuran, metsäpeuran (poronhoitoalueen ulkopuolella), metsäjäniksen, rusakon tai ketun hakua ei arvostella. Jos haku todetaan muun eläimen hauksi, koira kytetään.

Todettaessa haun johtaneen ei-sallitun ajoeläimen hakuun tai ajoon, arvostellaan ainoastaan se

osa, mikä on ehditty todeta sallitun ajoeläimen hauksi tai ajoksi.

Arvostelukorttiin ja koirakohtaiseen pöytäkirjaan merkitään mitä eläimiä on ajettu. Mikäli ajoeläintä ei ole jälkien tai näköhavainnon perusteella pystytty tunnistamaan merkitään ajoeläimeksi ”tuntematon”.

Tuomarilla on oikeus sulkea koira kokeesta, jos se kieltäytyy työskentelemästä tai se haun aikana antaa ääntä niin runsaasti, ettei hän voi olla varma, onko kyseessä haku vai ajo.

Haun etenemistä voidaan seurata ja arvioida koirapaikantimen avulla silloin, kun koiraan ei ole näkö- tai kuuloyhteyttä.

2.2. Ajo

Ajon alettua tuomari antaa sellaiset ohjeet tuomariryhmän toiminnasta, että ajon kulkua ja koiran työskentelyä voidaan mahdollisimman hyvin seurata ja arvioida. Kauaskin loittonevaa ajoa tulee seurata sitkeästi.

Tuomareiden suunnitelmallisella liikehtimisellä ja taitavalla maastoon sijoittumisella pyritään siihen, että tuomareiden havainnot täydentävät toisiaan ja antavat oikean kuvan tapahtumien kulusta.

Tuomariryhmän tulee viipymättä selvittää, ajaako koira liikkeellä olevaa sallittua ajoeläintä vai jotain muuta eläintä vai haukkuuko se vanhoilla jäljillä, tyhjää tai ajaa takajälkeä. Tuomarin on pyrittävä näkemään ajettava ja koira sekä tekemään havainnot niistä tai niiden jäljistä luotettavalla tavalla.

Tuomarin tulee selvittää koiran ajovarmuus, ajotapa, haukun kuuluvuus, haukun kertovuus, hukka- ja estetyöskentelyn laatu sekä koiran ajon aikana esittämät muutkin ominaisuudet. Jos koira alkaa haukkua suppealla alueella, on tuomarin tarkastettava sen työskentely mahdollisten vaaratilanteiden (hirven seisontahaukku tms.) varalta.

Mikäli koiralla on hukka ja se alkaa hakea uutta ajoeläintä, arvostellaan haku kaikilta osin hausta annettujen ohjeiden mukaisesti. Uuden ajoeläimen hausta on kuitenkin oltava ehdottoman varma.

Kolmekymmentä (30) minuuttia tai sitä pidempi hukka aiheuttaa ajon päättymisen ja koira tulee koetteluajan puitteissa kytkeä ja viedä hakemaan uutta ajoeläintä.

Vaikka tuomarin on pyrittävä mahdollisimman usein näkemään ajoeläin ja koira, hän ei saa liikehtimisellään tai sijoittumisellaan häiritä ajoeläintä tai koira. Ajoeläimen ollessa lähellä tuomariryhmän jäsenten on pysyttävä liikkumattomina ja varmistettava, ettei koiran työskentely häiriinny. Ryhmän ei pidä asettua riistan juoksupaikoille eikä tarpeettomasti liikkua siellä, missä ajo toistuvasti kulkee, vaan heidän tulee sijoittua seuraamaan tilannetta sopivasta paikasta sivusta, jolloin tapahtumat voidaan arvioida paremmin ja häiritsemättä.

Kunniapalkinnon saaminen edellyttää tuomareiden tai ylituomarin tekemää vähintään yhtä näköhavaintoa ajoeläimestä ja koirasta koetteluajan aikana. Myös toisen ryhmän tuomareiden näköhavainnot huomioidaan. Näköhavainto tulee saada ajoeläimestä, jota koira on ajanut vähintään 10 minuuttia ajon alkamisesta laskien.

Palkintosijan 1 saaminen edellyttää tuomarin tai palkintotuomariharjoittelijan tekemää luotettavaa jälkihavaintoa tai näköhavaintoa. Palkintosijoihin 2-3 ei vaadita jälki- tai näköhavaintoa.

Mikäli koirassa todetaan ajolöysyyttä, mikä aina edellyttää näköhavaintoa, ei jatkossa kuultavia sujuvan ajon jälkeen kuuluvia yksittäisiä haukahduksia hyväksytä ajoksi, ellei tuomarilla ole perusteltua syytä uskoa, että kyseessä on todellinen ajo.

Ajon etenemistä saa kuunnella koirapaikantimen avulla vain silloin, kun ajoa tai herättelyä ei muuten kuulla. Tuomareiden pitää parhaansa mukaan pyrkiä kuulemaan ajo ja herättely ilman apuvälineitä niin, että niitä kuunnellaan koirapaikantimesta vain silloin, kun se muuten ei ole mahdollista.

Mikäli ohjaaja haluaa saada koiralleen jälki- tai näköhavainnon, voidaan koiran antaa jatkaa ajoa vähimmäisajoajan täyttymisen jälkeenkin. Ominaisuuksia ei kuitenkaan enää arvostella tässä vaiheessa, vaan pyritään ainoastaan saamaan jälki- tai näköhavainto. Koiranohjaaja päättää ajattamisajan puitteissa, kuinka kauan jälki- tai näköhavaintoa yritetään saada.

Vain haukkuen tapahtuva ajo voidaan arvostella.

2.3. Kelin määrittely

Keli katsotaan lumikeliksi, kun koemaastossa on lunta niin paljon, että riistan jälkiä pystyy vaivatta seuraamaan lähes yhtäjaksoisesti siellä, missä ajo tapahtuu. Kelin määrittää tuomari. Erimielisyyksien syntyessä tai epäselvissä tapauksissa asian ratkaisee ylituomari.

3. Arvostelukortin täyttäminen

3.1. Yleisiä ohjeita

Tuomarin tulee täyttää arvostelukortti huolellisesti ja tehdä muistiinpanoja niin, että hän koesuorituksen päätyttyä pystyy vaivatta kirjaamaan koiran pisteet arvostelukorttiin. Tuomarin on merkittävä ennen irtilaskua arvostelukorttiin koetta ja koiraa koskevat yleiset tiedot. Ensimmäisen irtilaskun tapahduttua tuomari merkitsee irtilaskun ajankohdan maastokorttiin.

3.2. Ajon merkitseminen

Kaikkien irtilaskujen ja kytkemisten kellonajat merkitään maastokortin minuuttitaulukkoon. Ajo merkitään taulukkoon niin, että sen laatu voidaan helposti todeta:

sujuva ajo yhtenäisellä viivalla	(_____)
katkonainen ajo katkoviivalla	(- - - - -)
yksittäinen haukahdus pisteellä	(--- . . . ---)
toisen tuomarin kortista siirretty sahaviivalla	(vvvvvvvvv)
koirapaikantimesta kuunneltu ajo aaltoviivalla	(~~~~~)

Yksittäisiä haukahduksia ei lasketa ajoaikaan, ellei todeta koiran etenevän riistan pakojälkeä. Tuomarin tulee pyrkiä mahdollisimman suureen tarkkuuteen ajon kulkua minuuttiaikatauluun merkittäessään. Minuuttitaulukkoon merkitään hukan syy, mikäli se on saatu selville, sekä muutkin ajoa koskevat havainnot kuten virheiden laatu ja tapahtuma- aika, ajettavan ja koiran näkeminen tai koiran työskentely vaikeissa maasto- ja estekohdissa.

3.3. Ominaisuuksien arviointi

Koiran koesuorituksen päätyttyä ominaisuuksista annetaan numeroarvostelu. Ominaisuuksien arvostelu perustuu sääntöihin ja palkintotuomariohjeeseen. Tuomari antaa koiran ominaisuuksista vain yhden pisteen, jotka kuvaavat koiran koettelon aikana syntynyttä kokonaisuutta. Arvostelussa huomioidaan kaksi parasta suoritusta, jos koira on ajanut useamman kuin yhden ajon.

Kukin tuomari merkitsee ominaisuuspisteet täysillä numeroilla. Ryhmän pisteiksi tulee tuomareiden antamien numeroiden keskiarvo. Mikäli jotakin kohtaa ei voida arvostella merkitään kyseiseen kohtaan viiva (-), pois lukien haku ja löytötehokkuus joista on ohjeet erikseen kyseisten ominaisuuksien pisteytysohjeissa.

Ominaisuusarviointi

Osa-alue	Nimike
1	Haku
2	Löytötehokkuus
3	Ajovarmuus
4	Ajotapa
5	Hukkatyöskentely
6	Haukun kuuluvuus
7	Haukun muut ominaisuudet
8	Metsästysinto
9	Yhteistyö ja tottelevaisuus
10	Kokonaiskuva

Ominaisuus- pisteet

	Nimike
1	Ala-arvoinen (vakavia puutteita=VP)
2	Heikko
3	Tyydyttävä
4	Hyvä
5	Erittäin hyvä
6	Erinomainen

Jotta koira voi saavuttaa palkintosijan, pitää kaikki osa-alueet olla pisteytetyt ohjeiden mukaisesti ja lisätiedot kirjattava niin laajalti kuin mahdollista. Jos koira ei saavuta palkintosijaan oikeuttavaa tulosta, pisteytetään ainoastaan ne osa-alueet, joita on voitu arvostella.

Ennen kuin ehdotetaan koiralle 1 pistettä (VP) pitää tuomarin olla vakuuttunut asiasta. Tiedot syistä: äänetön ajo, vakava ajolöyryisyys, pitkä takajälkeen ajaminen, tottelemattomuus, arkuus, aggressiivisuus, jne.

3.4. Olosuhteet

Paljas maa

Lumikeli, lumikerroksen paksuus sentteinä (cm)

Kohtalainen tai kova tuuli

Kuiva keli

Kostea keli

Kohtalainen tai kova sade

Lämpötila, asteluku merkitään

Olosuhteet merkitään muuten rastittamalla, mutta lumikerroksen paksuus ja lämpötila merkitään numeroilla.

Maasto

5 = esteetön maasto

4 = hyvä maasto, vähän esteitä

3 = tyydyttävä maasto, jonkin verran esteitä

2 = välttävä maasto, esteitä

1 = heikko maasto, runsaasti esteitä

Ajoeläinkanta

5 = runsas ajoeläinkanta

4 = hyvä ajoeläinkanta

3 = kohtalainen ajoeläinkanta

2 = vähäinen ajoeläinkanta

1 = ei ajoeläimiä

Muiden eläinten ajo (merkitään viiva, jos ei havaintoja)

5 = ei kiinnosta lainkaan

4 = karkottaa ja seuraa jonkin matkaa, tulee itse pois

3 = ajaa, tulee kutsumalla pois

2 = ajaa, eikä saada kutsumalla pois

1 = ottaa ajon kylmenneeltä jäljeltä, ajaa kiinteästi eikä tule kutsumalla pois

Arvostelukorttiin ja koirakohtaiseen pöytäkirjaan merkitään mistä eläimestä oli kysymys.

Suurpeto- tai petolintuhavainto

5 = susi

4 = karhu

3 = ilves

2 = petolintu

1 = muut, laji merkitään arvostelukorttiin ja koirakohtaiseen pöytäkirjaan

Ajoeläin

8 = tuntematon

7 = metsäpeura (poronhoitoalueen ulkopuolella)

6 = kuusipeura

5 = metsäkauris

4 = valkohäntäpeura

3 = kettu

2 = rusakko

1 = metsäjänis

3.5. Arvostelu

Arvostelun pitää tapahtua olosuhteissa, jotka vastaavat mahdollisimman pitkälle normaalia metsästystä. Arvostellessaan koiraa tuomarin pitää ottaa huomioon sää- ja muut olosuhdetekijät.

3.6. Ajanotto

Ajanotossa aika lasketaan alkavina minuutteina.

3.7. Teknisten apuvälineiden käyttö

Lähtökohtana kaikissa kokeissa on tuomarin pätevyys, koulutus sekä kokemus metsästys- ja koemuodosta. Siksi on tärkeää, etteivät tekniset apuvälineet korvaa tuomarin pätevyyttä ja kokemusta koira arvesteltaessa. Niissä tilanteissa, joissa tuomarin on käytännöllistä käyttää apuvälineitä (kuten esim. koirapaikanninta) saadakse koiralle mahdollisimman totuudenmukaisen arvostelun, voi niitä käyttää. Tärkeää on, ettei apuväline ole sellainen, että se haittaa koiran luonnollista liikkumista.

Koirapaikanninta voi käyttää seuraamalla siitä koiran liikkumista tai soittamalla siihen, jos koiran herättelyä tai ajohaukkua ei muuten kuulla. Herättely tai ajohaukku pitää koko ajan pyrkiä kuulemaan ilman koirapaikanninta. Vain kuultu herättely voidaan merkitä herättelyksi ja vain kuultu ajo voidaan merkitä ajoksi.

Koirapaikantimen haukkulaskuria ei saa käyttää koiran haukkutiheyden arviointiin. Silloin kun koira on varustettu koirapaikantimella, pitää koiranohjaajan näyttää tietoja siitä tuomarin niitä pyytäessä. Ohjaaja on vastuussa laitteen tulkitsemisesta tuomarin sitä pyytäessä.

Koirapaikantimen käyttö arvostelussa pitää kuvata arvostelukortissa palkintotuomariohjeessa kuvatulla tavalla. Koirapaikantimen avulla seurattu ajo merkitään arvostelukorttiin aaltoviivalla ja muut kuin ajoon liittyvät havainnot tuomarin parhaaksi katsomalla selkeällä tavalla.

3.8. Koiran avustaminen

Koiran avustaminen on sallittua ainoastaan tuomarin luvalla maastoesteillä, kuten leveät ojat, järvi, meri, korkeat esteet, aidat tai muut vastaavat esteet, kun voidaan olettaa, ettei koira niistä kohtuudella muuten selviäisi.

Ohjaaja voi avustaa koira itsenäisesti, jos koira on joutumassa ilmeiseen vaaraan.

Avustaminen sisältyy koettelu- ja ajattamisaikaan, mutta se ei saa vaikuttaa negatiivisesti koiran arvosteluun.

Ohjaaja voi ohjata koira haun aikana käsimerkein, pillillä tai muulla merkinantovälineellä. Koira tulee ohjata niin, että sitä ei voida katsoa avustamiseksi.

3.9. Muuta/yleistä

Tuomarin pitää ottaa huomioon koiranohjaajan kohtuullisia toiveita.

Ajon tai haun saa keskeyttää aina, kun koira on joutumassa ilmeiseen vaaraan. Muista kuin edellä mainituista syistä johtuen saa koiranohjaaja katkaista haun tai ajon korkeintaan kaksi kertaa päivän aikana, eli 1) ajon kaksi kertaa tai 2) haun kaksi kertaa tai 3) ajon kerran ja haun kerran.

Koepäivän aikana koiralla on ajoa kohden ajattamisaikaa ajon alkamisesta laskien sorkkaeläimellä ja ketulla 120 minuuttia sekä jäniksellä ja rusakolla 90 minuuttia.

Alle viiden minuutin katkot jäniksellä ja rusakolla sekä alle 3 minuutin katkot muilla ajoeläimillä lasketaan ajoaikaan.

Riippumatta ajon pituudesta voidaan saman lajin ajoeläimellä mahdollisuuksien mukaan, samassa maastossa ja tuomarin päätöksellä jatkaa ajoa avustamalla koira, kun on todettu koirasta riippumaton ja koiralle välitöntä vaaraa aiheuttava ongelma, kuten ajoeläin mennyt vesiesteeseen tai vilkkaasti liikennöidyn tien, rautatien tms. yli.

Jos ajoeläin on ammuttu, päättyy ajo ja koira viedään uuteen hakuun.

Koira ei saa avustaa louheen menneen ajoeläimen liikkeelle laittamisessa.

3.10. Kunniapalkintoon ja palkintosijoihin oikeuttavat ajoajat ja pisteet

Koepäivänä koira voi saavuttaa ainoastaan yhden palkintosijan.

Palkintosijan määräytyminen:

	Pisteet	Ajoaika (min) sorkkaeläin/kettu	Ajoaika (min) jänis/rusakko
KP	≥52	60+45	45+30
1	≥42	60 tai 2 x 45*	45
2	≥34	45	30
3	≥26	30	20

* Alle 60 minuutin ajoissa, jotka on saavutettava ensimmäiseen palkintoon, jokaisesta näistä on 45 minuuttia saavutettava 90 minuutin kuluessa ajon alkamisesta. Yhdistettäessä eri eläinten ajoja (2 x 45 minuuttia) koiranohjaajalla on oikeus valita, mitkä eläinlajit käytetään palkintosijaa määritettäessä.

Minimiajoaika = 20 minuuttia jänis/rusakko, 30 minuuttia sorkkaeläin/kettu

Vain vähintään minimiajoajan kestäneet ajot huomioidaan

≥ tarkoittaa suurempi tai yhtä suuri kuin

Koepöytäkirjaan merkitään koiran neljä suhteellisesti pisintä (ajoaika/60 tai 45 ajoeläimestä riippuen) ajoa. Palkintosija määritellään joko parhaan, tai kahden parhaan suorituksen perusteella, riippuen siitä kumpi tuottaa koiralle paremman palkintosijan.

Kunniapalkintoon vaaditaan aina vähintään kaksi ajoa ylläolevan taulukon mukaisesti.

Kunniapalkinnon voi saavuttaa myös kahden eri ajoeläinryhmän ajoilla niin, että toisessa ajossa tulee täytyä 1. palkintoon vaadittava ajoaika ja toisessa 2. palkintoon oikeuttava ajoaika.

Jos koira on tehnyt palkintosijaan oikeuttavan suorituksen, eivät sen jälkeiset tai sitä edeltävät suoritukset voi laskea koiran palkintosijaa. Pisteet sen sijaan voivat laskea jo ansaitun palkintosijan pisterajojen puitteissa, pois lukien haku ja löytötehokkuus lisähaun yhteydessä.

Koepöytäkirjaan merkitään kaikki ajot ajominuutteineen, mutta kuitenkin maksimissaan neljä pisintä ajoa ja kokeen ajoeläimeksi merkitään se, jossa on suurin suhdeluku: toteutuneet ajominuutit/kyseisen ajoeläimen maksimiajoaika.

4. YLEISET ARVOSTELUOHJEET

Tuomarin arvostellessa koiraa, pitää ottaa ulkopuoliset seikat ja olosuhteet huomioon. Ihanneolosuhteissa tulee herkästi annettua koiralle ehkä liian korkeat pisteet tai toisinpäin huonoissa olosuhteissa. Se mikä on ihmisen mielestä otollinen keli voi olla ihan eri koiralle, varsinkin hajuaistia ajatellen. Arvostelussa tulee käyttää sääntöjen ja palkintotuomariohjeen lisäksi maalaisjärkeä.

Jos koiran suorituksessa on vaihtelua samalla osa-alueella kokeen aikana, niin annetaan pisteitä keskiarvon mukaan. Jos koiralle tarjotaan jostakin arvosanaa ”erinomainen” (6p), koiran pitää suoriutua sellaisella tasolla, ettei juurikaan parempaa voisi edes toivoa. Jos VP:ta (vakavia puutteita) tarjotaan, syyt pitää kirjata koepöytäkirjaan.

Eri ominaisuuksien arvostelupisteiden kuvaukset ovat irtilaskukohtaisia, eli koskevat yksittäistä suoritusta, vaikka niitä ei erikseen kirjatakaan arvostelukorttiin. Koettelun päätyttyä tuomari tekee kokonaisarvostelun, jossa yksittäissuoritusten arvostelut yhdistyvät.

HUOM! 3-7 kohtia ei arvostella jos koira ajaa kiellettyä eläintä, mutta ajoaika pitää kirjata. Jotta koira voi saada kunniapalkinnon (KP) tai 1. palkintosijan, sen tulee saada jokaisesta ominaisuudesta vähintään 3 pistettä.

Arvosanojen kuvaukset on esitetty kahden arvosanan ryhmissä 6p-5p sekä 4p-3p osalta ja erikseen 2p ja 1p osalta. Kahden arvosanan kuvausta pitää katsoa kokonaisuutena ja arvioida onko koiran suoritus enemmän kuvauksen keskiarvon yläpuolella (6 ja 4) vai alapuolella (5 ja 3).

Käytetään koepöytäkirjaan tehtävissä merkinnöissä seuraavia käsitteitä:

Tuomari sulkee koiran kokeesta:	Suljettu (tulos ja kokonaispisteet on viiva)
Tuomari keskeyttää koesuorituksen:	Keskeytettiin (tulos ja pisteet lasketaan)

Koiranohjaajan oikeudet keskeyttää yksittäinen suoritus tai keskeyttää koettelu kokonaan:

- Koiranohjaajan käyttäessä oikeuttaan katkaista koiran suoritus maksimissaan kaksi kertaa koetteluajana (6h), jatkuu koiran koettelu uudella irtilaskulla. Koiranohjaajan tulee selkeästi ilmoittaa tuomarille käyttävänsä suorituksen katkaisuoikeuttaan.
- Koiranohjaaja voi keskeyttää koettelun seuraavin seurauksin:
 - a.) Keskeyttämällä koettelun niin, että tulos ja pisteet lasketaan
 - b.) Keskeyttämällä koettelun niin, että tulosta ja pisteitä ei lasketaKoiranohjaajan on selkeästi ilmoitettava tuomarille, haluaako hän tuloksen ja pisteet laskettavaksi vai ei, mikäki pisteitä ja tulosta ei haluta laskettavaksi merkitään koirakohtaiseen pöytäkirjaan molempiin kohtiin viiva (-). Huomioita kohtaan merkitään lisäksi ”Keskeytti”.

5. PISTEYTYS

5.1. Haku

Hakua arvostellessa kiinnitetään erityistä huomiota haun tehokkuuteen ja laajuuteen. Koiran pitää hakea tehokkaasti sillä alueella, joka sille osoitetaan.

Koira saa ottaa yhteyttä ohjaajaan haun aikana. Haun pitää olla tarkoituksenmukaista ja määrätietoista sekä olosuhteet huomioiden laajaa. Liian suppea, ohjaajan välittömässä läheisyydessä tapahtuva haku ei ole suotavaa. Koiralle, jolle ehdotetaan palkintosijaa, annetaan 3 pistettä hausta, jos sitä ei ole voitu tarpeeksi arvostella esimerkiksi suuren riistatiheyden vuoksi – eli jos jälki tai ajoeläin on löytynyt läheltä irtilaskupaikkaa. Hakua voidaan koetteluajan puitteissa arvostella erikseen lisää sopivassa paikassa ajojen jälkeen. Näin voidaan tuomarín aloitteesta tai suostumuksella menetellä, jos hakua ei ole päästy arvostelevaan riittävästi. Lisähaun suoritus ei saa vaikuttaa alentavasti koiran jo saamiin hakupisteisiin.

6p-5p erinomainen/erittäin hyvä. Koira hakee systemaattisesti maastossa, jossa ohjaaja on tai liikkuu. Haun pitää olla tehokasta ja laajaa. Normaaleissa olosuhteissa koiran tulee hakea vähintään 300-400 metrin päässä ohjaajasta, mikäli jäljen löytyminen tai ajon käynnistyminen ei keskeytä hakua.

4p-3p hyvä/tyydyttävä. Koira hakee kohtalaisen määrätietoisesti. Normaaleissa olosuhteissa koiran tulee hakea vähintään 100-200 metrin päästä, mikäli jäljen löytyminen tai ajon käynnistyminen ei keskeytä hakua.

2p huono. Haku on tehotonta ja päämäärätöntä. Koira hakee ainoastaan ohjaajan läheltä muutaman kymmenen metrin säteeltä.

1p VP (vakavia puutteita). Koira ei hae nimeksikään, pyörii jaloissa tai kulkee ohjaajan tuntumassa pyrkimättä itsenäiseen työskentelyyn.

5.2. Löytötehokkuus

Riista tulee saada nopeasti ylös, kun koira on päässyt sen jäljille. Koiran systemaattinen liikkuminen jäljellä ratkaisee, miten nopeasti ajoeläin löytyy. Sitä pitää arvostaa, jos koira pystyy olosuhteet huomioiden kohtalaisen nopeasti selvittämään pitkänkin jäljen. Kohtuullinen herättely jäljellä on eduksi, eli yksittäiset haukahdukset tai haukkusarjat. Tuomarín pitää olla valppaana, ettei sekoita herättelyä ja ajohaukkua. Herättelyn tulee olla tiheydeltään ja sävyiltään selvästi erilaista kuin kyseisen koiran ajohaukku. Koiralle, jolle tarjotaan palkintosijaa, ja jonka löytötehokkuutta ei ole voitu arvostella tai se on jäänyt toteamatta lyhyen jäljen vuoksi, annetaan 3p. Löytötehokkuutta voidaan koetteluajan puitteissa arvioida ajojen jälkeen mahdollisen lisähaun arvostelun yhteydessä. Lisähaun tapahtumat eivät saa kuitenkaan vaikuttaa laskevasti jo annettuihin pisteisiin.

6p-5p erinomainen/erittäin hyvä. Koiran työskentely on määrätietoista ja johtaa otollisissa olosuhteissa nopeaan riistan ylössaantiin. Jos jälki on pitkä (300 metriä tai enemmän), arvostetaan koiran sitkeää ja johdonmukaista työskentelyä riistan ylössaannissa. Herättely sisältää yksittäisiä haukahduksia tai haukkusarjoja.

4p-3p hyvä/tyydyttävä. Koiran työskentelyssä voi olla pieniä puutteita, mutta se on vielä kohtuullisen määrätietoista ja johtaa otollisissa olosuhteissa melko nopeaan riistan ylössaantiin. Koira selvittää melko pitkänkin (200-300 metriä) jäljen niin, että riista saadaan ylös. Herättely sisältää yksittäisiä haukahduksia tai haukkusarjoja.

2p huono. Koira ei löydä riistaa. Koira seuraa jälkeä vain lyhyen matkan (kymmeniä metrejä). Koira herättelee ajonomaaisesti (tiheys ja äänten määrä) tai herättely puuttuu kokonaan pitkälläkin

jäljellä, jolloin koiralta voidaan hyvällä syyllä odottaa herättelyä.

1p VP (vakavia puutteita). Koira on päämäärätön, eikä työskentele jäljellä, ei keskity eikä osoita kiinnostusta jälkeä kohtaan. Herättely ei eroa koiran omasta ajohaukusta.

Kohdat 5.3–5.7 Yleisesti

Nämä itse ajoa koskevat kolme kohtaa ovat usein vaikeita erottaa toisistaan. Näitä pitää kuitenkin arvostella erillisinä kohtina. Näin saadaan laajempi ja selkeämpi käsitys koiran ominaisuuksista.

Ajon aikana arvostellaan suuri osa koiran ominaisuuksista. Sen takia olisi erittäin tärkeää, että saadaan näköhavainto sekä ajettavasta eläimestä, että koirasta - ajoa tietenkään häiritsemättä.

On muistettava, että jäniksellä ja rusakolla tulee monesti enemmän katkoja ja hukkia kuin muilla ajettavilla. Tämä on huomioitava arvostelussa.

Ajon aikana voi esiintyä jaksoja, joissa koiralla on erittäin vaihteleva (katkonainen) haukku. Silloin tuomarin pitää olla erityisen valppaana. Jos syy edelliseen on koiralle todella vaikeakulkuinen maasto, pitää vähäisemmätkin äänet laskea koiralle eduksi.

Se miten nokkela tai rutinoitunut koira on, saadaan useimmiten selville siitä, miten se selvittää hukun: miten se rengastaa ja löytää ulosmenoajaljen. Kun koira työskentelee innokkaana hukalla, sille pitää antaa riittävästi aikaa onnistua.

Ajaa takajälkeä tarkoittaa, että koira ajaa jälkeä väärään suuntaan ja haukkuen. Jos matka on alle 200 metriä, siitä ei tehdä merkintöjä. Koiralle katsotaan eduksi se, jos se nopeasti ymmärtää olevansa takajäljellä ja korjaa virheensä itsenäisesti kääntämällä ajon oikeaan suuntaan.

Kohdat 3-5 arvostellaan vain vähintään 20 minuuttia (jänis/rusakko) tai vähintään 30 minuuttia (sorkkaeläin/kettu) kestäneistä ajoista, poislukien ajot, joissa yhdistetään kaksi lyhyempää ajoa kohdan 3.9. mukaisesti.

5.3. Ajovarmuus

Jotta koira voi saada 6 pistettä ajovarmuudesta, tulee sen ajaa vähintään kunniapalkinnon edellyttämä vähimmäisajoaika täyteen. Alle 5 minuutin katkot jäniksellä ja rusakolla sekä alle 3 minuutin katkot muilla sallituilla ajoeläimillä luetaan ajoajaksi, mutta ne vaikuttavat ajovarmuuden pisteytykseen. Huippupisteet edellyttävät lähes katkotonta ajoa.

6p-5p erinomainen/erittäin hyvä. Voidaan antaa koiralle, joka tehokkaasti, sitkeästi ja määrätietoisesti pitää eläimen liikkeellä maksimijojan (6) tai lähes maksimijajan (5) ilman katkoja, myös vaikeissa olosuhteissa. Kunniapalkinnon (6p) tai 1. palkintosijan (5p) ajominuutit täyttyvät.

4p-3p hyvä/tydyttävä. Koira pitää ajettavan liikkeellä vaikeahkoissa (4) tai keskimääräisissä (3) olosuhteissa. Muutamia katkoja tai 1-2 hukkaa. Toisen palkintosijan (4p) tai 3. palkintosijan (3p) ajominuutit täyttyvät.

2p huono Koira ei pysty pitämään ajettavaa liikkeellä, useita katkoja ja yli 2 hukkaa. 3.palkintosijan ajominuutit eivät täyty.

1p VP (vakavia puutteita). Ajon etenemistä ei pystytä seuraamaan ja arvioimaan. 3. palkintosijan ajominuutit eivät täyty.

5.4. Ajotapa

Ajotapa vaikuttaa olennaisesti ajovarmuuteen. Ajotapa tarkoittaa yhteyttä ajettavaan. Sen toteaminen edellyttää aina näköhavaintoa ajoeläimestä ja koirasta sekä taitoa ajaa jälkeä oikeaan suuntaan. Koiralle, jonka ajotapaa ei pystytä arvioimaan näköhavainnon perusteella, annetaan korkeintaan 4 pistettä. Virheitä ovat huono yhteys ajettavaan, saman jäljen kertaaminen ja takajälki. Kun epäillään koiran ajavan takajälkeä tai kertaavan samaa jälkeä, tulee olla varma, että kyse ei ole normaalista ajoeläimen ajosta. Takajälkeen ajo on aina todettava.

6p-5p erinomainen/erittäin hyvä. Hyvä yhteys ajettavaan: koira on ajon aikana pääsääntöisesti 0-5 minuutin päässä ajoeläimestä. Koira ei aja takajälkeä, eikä kerta samaa jälkeä.

4p-3p hyvä/tyytyttävä. Kohtuullisen hyvä yhteys ajettavaan: koira on ajon aikana pääsääntöisesti 5-10 minuutin päässä ajoeläimestä. Koira ajaa hieman takajälkeä, mutta korjaa itsenäisesti virheensä. Koira kerta hieman samaa jälkeä, mutta korjaa itse virheensä.

2p huono. Huono yhteys ajettavaan. Koira jää kauaksi ajoeläimestä ja on ajon aikana pääasiallisesti yli 10 minuutin päässä ajoeläimestä. Koira ajaa paljon takajälkeä tai kerta paljon samaa jälkeä.

1p VP (vakavia puutteita). Koira kadottaa yhteyden riistaan nopeasti. Pitkiä takajälkeen ajoja useampaan kertaan. Kertaa jatkuvasti samaa jälkeä. "Ajaa" ilman ajoeläintä.

5.5. Hukkatyöskentely

Hukkatyöskentelyä voidaan yleensä arvioida myös ns. hukattomissa ajoissa tai katkojen aikana. Alle kolmen ja viiden minuutin katkot ajoläimestä riippuen antavat yleensä hyvinkin mahdollisuuden arvosteluun. Koiralle, joka selvittää katkot niin nopeasti, että sitä voi sanoa hukattomaksi ajoksi, pitää antaa korkeat pisteet hukkatyöskentelystä. Koira saa palata ohjaajan luo, mikäli hukan selvittely ei onnistu 30 minuutin kuluessa. Mikäli koira ei ole palannut 30 minuutin kuluessa hukalta, tulee se kytkeä ja viedä hakemaan uutta ajoeläintä.

6p-5p erinomainen/erittäin hyvä. Koira selvittää määrätietoisesti ja tehokkaasti mitä mainioimmalla tavalla katkot myös vaikeissa olosuhteissa. Katkot kestävät pääsääntöisesti enintään 1-5 minuuttia ajoeläimestä riippuen. Katkon aikana koira on joko hiljaa tai haukkuu yksittäisiä haukahduksia.

4p-3p hyvä/tyytyttävä. Koira selvittää hukat ja katkot kohtuullisen hyvin, hukat kestävät pääsääntöisesti 5-10 minuuttia. Koira antaa hukilla ja katkoilla jonkin verran ääntä, mutta se poikkeaa vielä selvästi koiran omasta ajohaukusta.

2p huono Huolimatonta hukkatyöskentelyä koira osoittaa jättämällä melko nopeasti hukka/katkopaikan ja palaa sinne vasta pitkän ajan kuluttua. Hukat kestävät yli 10 minuuttia. Koiran haukkuminen hukalla ei eroa olennaisesti sen ajohaukusta.

1p VP (vakavia puutteita). Työskentely on harhailevaa ja päämäärätöntä, koiralla ei ole intoa hukka- ja katkotyöskentelyyn. Koira luovuttaa hukka- ja katkotyöskentelyn nopeasti eikä palaa etsimään ajoeläintä.

5.6. Haukun kuuluvuus.

Kuuluvuus pitkän matkan päästä pitää olla ratkaisevassa asemassa pisteytyksessä. Arvostellessa haukkua pitää ottaa huomioon kuuluvuuteen vaikuttavat olosuhteet: maasto, tuuli, sade, lumi, ja liikenne. Metrimäärät on kuvattu normaaleja olosuhteita ajatellen: tuuleton ja sateeton sää, meluton ympäristö, esteetön, tasainen maasto tai lumeton puusto. Haukun kuuluvuus arvostellaan vain 20 minuuttia tai pidempään kestäneissä ajoissa.

6p-5p erinomainen/erittäin hyvä. Ajohaukku kuuluu normaaleissa olosuhteissa vaivattomasti noin 1200 (6p) – 1000 (5p) metrin päästä.

4p-3p hyvä/tyydyttävä. Ajohaukku kuuluu normaaleissa olosuhteissa vaivattomasti noin 800 (4p) - 600 (3p) metrin päästä.

2p huono. Ajohaukku kuuluu normaaleissa olosuhteissa vaivattomasti noin 400 metrin päästä.

1p VP (vakavia puutteita). Erittäin huono kuuluvuus vaikka tuomari on lähellä (noin 200 m) ja maasto- sekä sää-olosuhteet normaalit. Ei ajohaukkuja. Ajoa ei pystytä seuraamaan.

5.7. Haukun muut ominaisuudet

Haukun kertovuuden pitää olla sellaista, että tuomari pystyy vaivatta vetämään luotettavia johtopäätöksiä ajon kulusta. Koiran haukun tiheyden ja äänien määrän tulee vaihdella ajossa olevan tilanteen mukaan niin, että koiran ajaessa lähituntumalla on haukku tiheää ja moniäänistä. Koiralle luetaan eduksi, jos sen haukussa on selkeä sukupuolileima.

Haukun muut ominaisuudet arvostellaan vain 20 minuuttia tai pidempään kestäneistä ajoista.

Haukun muiden ominaisuuksien pisteet lasketaan yhteen neljästä alla olevasta osiosta:

Kertovuus: 2 p, jos haukun kertovuus on erinomainen tai erittäin hyvä ja 1p jos se on hyvä

Tiheys: 2p, jos koiran haukku on tiheä ja 1p jos se on keskinkertainen

Äänien määrä: 1p, jos koira on selvästi kaksi- tai moniääninen

Sukupuolileima: 1p, jos haukun perusteella voidaan selvästi todeta, onko kyseessä narttu vai uros

6p erinomainen

5p erittäin hyvä

4p hyvä

3p tyydyttävä

2p huono

1p ala-arvoinen (VP, Vakavia puutteita).

5.8 Metsästysinto

Metsästysinto on koiran henkinen moottori ja voimanlähde riistan etsimisessä ja ajossa.

Metsästysintoa pystytään arvioimaan tarkkailemalla sitä, kuinka innokkaasti koira hakee, ajaa, voittaa erilaiset esteet ja osoittaa koetteluaihana sitkeyttä väsymyksestä ja vastoinkäymisistä huolimatta.

Koiran tulee hakea riittävän itsenäisesti ja tarmokkaasti. Sitkeä ajotyöskentely ja hukan selvittely ovat koiran tärkeimpiä ominaisuuksia. Koiran rauhallista ja määrätietoista työskentelyä ei saa tulkita metsästysinnon puuttumiseksi tai heikkoudeksi. Metsästysintoa arvosteltaessa pitää ottaa huomioon sää- ja keliolosuhteet. Koiran metsästysinto on puutteellinen, jos koira on haluton työskentelemään haun, ajon tai hukan selvittelyn aikana, eikä koiran käyttäytymiselle löydy selvää syytä. Erityisen vaikeissa olosuhteissa arvostellaan virhe lievemmin. Puutteellista metsästysintoa ei ole se, jos koira, joka ajon katkettua, hukan synnyttyä tai jäljellä ottaa yhteyttä ohjaajaansa, mutta palaa heti jatkamaan työskentelyään. Koiran kieltäytyessä työskentelemästä sen koesuoritus hylätään.

6p-5p erinomainen/erittäin hyvä. Koira pystyy työskentelemään erinomaisesti (6) tai erittäin hyvin (5) koko ajan, myös vaikeissa olosuhteissa ja estetyöskentelyssä.

4p-3p hyvä/tyydyttävä. Koira työskentelee hyvin (4) tai tyydyttävästi (3), hakee riittävän tarmokkaasti ja itsenäisesti sekä työskentelee hukalla hyvin.

2p huono. Koira ei työskentele riittävän tarmokkaasti tai jättää helposti hukan selvittämisen.

1p VP (vakavia puutteita). Puuttuva metsästysinto.

5.9. Yhteistyö ja tottelevaisuus

Yhteistyöllä ja tottelevaisuudella tarkoitetaan koiran taipumusta pitää yhteyttä ohjaajaan tarkoituksenmukaisesti sekä tulla luokse kutsuttaessa: koiran tulee pitää yhteyttä ohjaajaan, jos koiran haku ei johda jäljen löytymiseen, jälki ei johda riistan ylössaantiin tai hukkatyöskentely ei johda ajon jatkumiseen. Koiraa ei tule rangaista siitä, mikäli se ohjaajan luo palatessaan alkaa ajaa uutta ajoeläintä tai seurata uutta jälkeä.

Koiralle, joka väistelee ohjaajaa tämän yrittäessä kytkemistä, tai joka on vaikeasti kytkettävissä ajosta, annetaan matalia pisteitä (max. 2p). Pisteitä ei tule alentaa siitä, jos koiraa ei päästä kutsumaan ajominuuttien täytyttyä koirasta johtumattomista syistä, esim. ajon kulkiessa kaukana tieverkostosta. Siirrytään sellaiseen kohtaan maastossa, jossa yhteistyökykyä ja tottelevaisuutta voidaan koetella.

6p-5p erinomainen/erittäin hyvä. Koira tulee ajosta kutsumalla yli 100 metrin päästä näkymättömistä (6) tai alle 100 metrin päästä näkymättömistä (5). Koira pitää yhteyttä ohjaajaan tarkoituksenmukaisesti.

4p-3p hyvä/tyytyttävä. Koira tulee kutsumalla jäljeltä tai hukalta näkymättömistä (4) tai kutsumalla ollessaan ohjaajan lähietäisyydellä tai antaa kytkeä (3). Koira ei pidä yhteyttä ohjaajaan tarkoituksenmukaisesti.

2p huono Koira tulee vastahakoisesti ja yrittää karkuun, vaikka koira on lähellä ohjaajaa, koira saadaan kuitenkin kytkettyä. Koira ei pidä yhteyttä ohjaajaan tarkoituksenmukaisesti.

1p VP (vakavia puutteita). Ohjaaja ei saa kolmesta yrityksestä huolimatta koiraa kiinni lähietäisyydeltä tai se ei anna kytkeä. Koira ei palaa yli kolmeen tuntiin kokeen päätyttyä, vaikka siihen olisi ollut mahdollisuus.

5.10. Kokonaiskuva

Kokonaiskuva vastaa kysymykseen: millaista tämän koiran kanssa olisi metsästää? Arvostelupisteet kertovat tuomarinvastauksen edelliseen kysymykseen ja arvostelussa huomioidaan: koiran fyysinen ja henkinen kunto, sitkeys, energisyys, rohkeus, viettitaso, ongelmien ratkaisukyky, vastusten kestäminen, ohjattavuus ja yhteiskuntakelpoisuus sekä ajo-, haku-, löytötehokkuus- ja hukkatyöskentely – eli yhdellä sanalla sanoen: kokonaiskuva. Tuomarin tulee arvostelussaan mieltää kaikki yksittäiset osa-alueet yhdeksi kokonaisuudeksi ja muodostaa niistä oma käsityksensä käyttäen apuna kokemustaan, maalaisjärkeään, metsästyksellistä tietämystään sekä MÄAJ-sääntöjä ja palkintotuomariohjetta.

6p erinomainen

5p erittäin hyvä

4p hyvä

3p tyydyttävä

2p huono

1p ala-arvoinen (VP, Vakavia puutteita).

6. KOKEIDEN TULOKSET

6.1. Tulosten tarkastus

Kokeen sihteeri tarkastaa kaikki laskelmat ja huolehtii tulosten merkitsemisestä SKL-FKK:n koepöytäkirjalomakkeelle sekä koirakohtaisille lomakkeille ja jättää ne viipymättä ylituomarin tarkastettaviksi. Ylituomarin on vahvistettava pöytäkirjat allekirjoituksellaan ja merkittävä tuomarinumeronsa nimensä yhteyteen.

Kennelpiirin, ao. rotujärjestön ja SKL-FKK:n tulee tarkastaa koetulokset ja vaatia niihin tarvittavat korjaukset kokeen ylituomarilta. Ylituomari on velvollinen hyväksymään havaittujen virheiden korjaukset.

6.2. Tulosten lähettäminen

Koetoimikunnan on lähetettävä ylituomarin tarkastamat ja vahvistamat koepöytäkirjat sekä koirakohtaiset pöytäkirjat viikon kuluessa kokeen päättymisestä koeluvan myöntäjän ilmoittamaan osoitteeseen.

Kennelpiirin on lähetettävä SKL-FKK:lle ja rotujärjestöille kuuluvat pöytäkirjojen kappaleet kahden viikon kuluessa kokeen päättymisestä.

7. Lisätiedot

Tavoite on saada arvostelussa jokaiseen ominaisuuteen lisätieto. Yhdessä ominaisuudessa voi olla useampia lisätietoja. Lisätietojen tarkoitus on antaa kattava kuvaus koiran ominaisuuksista koettelon aikana. Kustakin ominaisuudesta kirjataan kaikki ne lisätiedot, joita koira on koettelon aikana ilmentänyt.

1 Haku

a = kieltäytyy hakemasta
b = pitää yhteyttä ohjaajaan
c = hakee läheltä
d = laajahakuinen
e = päämäärätöntä hakua
f = ei pidä yhteyttä ohjaajaan
g = suunnitelmallista hakua
h = hakee rengastaen
i = ei voida arvostella

2 Löytötehokkuus

a = ei työskentele jäljellä
b = hidas
c = kohtuullista herättelyä
d = huonoa keskittymistä
e = ei herättele lainkaan
f = koiran omaa ajoa muistuttavaa herättelyä
g = runsaasti herättelyä
h = nopeaa työskentelyä
i = ei voida arvostella

3 Ajovarmuus

a = toistuvia pidempiä hukkia
b = muutama lyhyt hukka
c = lievästi pätkevää ajoa
d = haukkuu takajälkeä tai jo ajettua jälkeä
e = sujuvaa ja varmaa ajoa ilman hukkia

4 Ajotapa

a = nopea
b = hidas
c = vauhdikas
d = maavainuinen
e = ilmavainuinen
f = sekä maa- että ilmavainuinen
g = sopiva vauhti (sujuvaa)
h = erittäin hidas
i = liian nopea

5 Hukkatyöskentely

a = sinnikäs
b = luovuttaa liian nopeasti
c = systemaattinen
d = ei keskittymistä
e = ei haukahduksia
f = runsaasti haukkua
g = muutamia haukkuja/haukkusarjoja
h = ei voida arvostella

6 Haukun kuuluvuus

a = kirkasääninen
b = matalaääninen
c = soinnikas
d = soinniton
e = ei hauku

7 Haukun kertovuus ja muut ominaisuudet

a = tiukka
b = pätkivä
c = löysä
d = yksiääninen
e = kaksiääninen
f = moniääninen
g = selvä sukupuolileima
h = epäselvä sukupuolileima

8 Metsästysinto

a = poikkeuksellinen estetyöskentely
b = koira on haluton työskentelemään
c = loukkaantumisia rinta/tassut/kivekset/nisät
d = vaikeat olosuhteet
e = erittäin vaikeat olosuhteet

9 Yhteistyö ja tottelevaisuus

a = koira työskentelee sujuvasti, eikä pidä yhteyttä
b = pitää yhteyttä tarkoituksenmukaisella tavalla
c = pitää yhteyttä satunnaisesti
d = yhteydenpitohaukkua
e = tulee kutsuttaessa ajosta
f = tulee kutsuttaessa hausta
g = tulee kutsuttaessa hukalta
h = ei tule kutsuttaessa
i = pysähtyy käskettäessä
j = pyrkii karkaamaan ohjaajalta

8. Ajokoesanasto

Tässä on pyritty määrittelemään keskeiset ajokokeeseen liittyvät termit. Kaikki termit eivät välttämättä sisälly sääntöihin, mutta niitä saatetaan käyttää kokeeseen liittyvissä keskusteluissa.

Ajo: haukkuen tapahtuvaa ajoeläimen takaa-ajoa.

Ajotapa: yhteys ajettavaan, jälkivainuinen tai ilmavainuinen, kertaako, ajaako takajälkeä, nopeus. Havaitseminen edellyttää aina näköhavaintoa ajoeläimestä ja koirasta.

Ajovarmuus: kertoo siitä, kuinka varmasti koira pysyy ajoeläimen perässä ilman että tulee taukoja ajoon

Arvokokeet: piirinmestaruuskoe, lohkon valintakoe ja SM-koe.

Avustaminen: Koetteluun aikana koiran suoritusta pyritään parantamaan, esim. osoittamalla jälki hakutilanteessa

Ei-sallittu ajoeläin: koira ajossa oleva eläin, jota ei ole mainittu säännöissä

Ei-toivottu ajoeläin: ohjaaja voi keskeyttää ajon, jos ajossa on ajoeläin, jota hän ei halua ajattaa

Epärehellinen: koira antaa ääntä, vaikka ei ole hajujäljellä

Estetyöskentely: koiran kyky ylittää ojia tai vesistöjä, tiheää kasvustoa, teitä, louhikkoa tms.

Haku: haku ennen jälkeä, tai kokonaisuus, jonka muodostavat kylmähaku ja löytötehokkuus

Harvahaukkuinen: koira haukkuu harvakseltaan, esim. alle 40 haukkua minuutissa

Haukkuherkkyyys: Koiran taipumus reagoida hajujälkeen eriaisteisilla voimakkuuksilla koirasta riippuen

Haukun kertovuus: hyvin kertovasta ajohaukusta pystyy päättelemään helposti, miten ajo sujuu

Haukun kuuluvuus: kuinka hyvin ja kauaksi ajohaukku kuuluu

Hukka: Vähintään 5 minuuttia jäniksellä ja rusakolla tai vähintään 3 minuuttia muulla ajoeläimellä kestävä katkos ajossa

Hukkatyöskentely: miten koira työskentelee, kun se on hukannut ajoeläimen jäljen, kadottanut vainun

Ilmeinen vaara: todennäköisesti on syntymässä tilanne, jossa koiran henki tai terveys on vaarassa

Jälki: koira löytää ajoeläimen tekemän jäljen, jota se alkaa seurata löytääkseen ajoeläimen

Jälkihavainto: ajoeläimen jälki pystytään tunnistamaan luotettavasti

Kaksiääninen: koiran haukussa on tunnistettavissa kaksi eri äänenkorkeutta

Karkko: Ajoeläin lähtee pakenemaan täyttä vauhtia, jolloin koiralle tulee vaikeuksia seurata ajoa

Katko: Hukkaa lyhyempi katkos ajossa

Kertaaminen: koira ajaa samaa jälkeä toistamiseen, vaikka ajoeläin ei ole mennyt siitä kuin kerran

Kylmähaku: haku ennen jäljen alkamista, sama kuin ”haku”

Lumikeli: lunta on sen verran, että ajoeläimen jälkiä pystytään seuraamaan vaivattomasti

Löysä: koira antaa liian paljon ääntä tilanteeseen nähden, matala haukkukynnys

Löytötehokkuus: koira on löytänyt hajujäljen, jonka riistaeläin on tehnyt aiemmin.

Moniääninen: koiran haukussa on tunnistettavissa useampaa kuin kahta eri äänenkorkeutta

Näköhavainto: ajoeläin nähdään ajon aikana

Normaalit olosuhteet: tuuleton sää, lumeton maa, vähän tai harvaa puustoa, tasainen maasto, paljon aukeita tai peltoja.

Palaa omia jälkiään: koira palaa takaisin omia jälkiään pitkin

Paluuperä: ajoeläin palaa omia jälkiään takaisin

Rehellinen: koira antaa ääntä vain ollessaan hajujäljellä

Rehastaminen: koira hakee ajoeläintä tehden jatkuvasti laajenevia hakukierroksia

Riistavietti: koiran sisäinen moottori, syy lähteä hakemaan ja ajamaan riistaa

Ryhmätuomari: jos ryhmässä on vain yksi tuomari, on hän automaattisesti ryhmätuomari, jos ryhmässä on kaksi tuomaria, nimeää ylituomari toisen heistä ryhmätuomariksi

Sorkkaeläin: yleisnimitys sorkilla varustetuille ajoeläimille: valkohäntäpeura, metsäkauris, kuusipeura ja metsäpeura

Sukupuolileima: koiran haukusta pystyy helposti päättelemään, onko se narttu vai uros. Uroksella saa olla narttumaista haukkua haukun seassa ja nartulla urosmaista, mutta suurin osa haukusta on kuitenkin nartulla kimeämpää kuin uroksella ja uroksella matalampaa kuin nartulla.

Sulkeminen: koira suljetaan pois kokeesta, ks. säännöt

Suoritus: alkaa koiran irtilaskusta ja päättyy koiran kytkemiseen.

Takajälki: koira etenee jälkeä väärään suuntaan tai ajaa ajoeläintä väärään suuntaan

Tiheähaukkuinen: koira haukkuu tiheään tahtiin, esim. yli 100 haukkua minuutissa

Tiukka: koira antaa liian vähän ääntä tilanteeseen nähden, korkea haukkukynnys

Tottelevaisuus: kuinka hyvin ja kaukaa koira tulee kutsuttaessa pois ajosta tai hukalta

Koirapaikannin: laite, jonka avulla koiran liikkeitä voidaan seurata päätelaitteen avulla ja johon voidaan ottaa puhelu haukun kuuntelemiseksi

Tuomari: ryhmä- tai palkintotuomari

Tuomariharjoittelija: Palkintotuomarikurssin ja maastopäivän suorittanut henkilö

Yhteistyö: koira pitää tarkoituksenmukaisesti yhteyttä ohjaajaan suorituksensa aikana, tai koira ei pidä yhteyttä ohjaajaan, koska siihen ei ole tarkoituksenmukaista syytä. Vapaaehtoinen yhteydenpito ohjaajaan haun aikana

Yhteys ajettavaan: kertoo, kuinka lähellä ajoeläintä koira ajaessaan on

Yksiääninen: koiran haukussa on tunnistettavissa vain yhtä äänenkorkeutta

LIITTEET

Liite 1	Koetoimikunnan toimintaohje
Liite 2	Mäyräkoirien ajokokeen maastokortin täyttöohje
Liite 3	Mäyräkoirien ajokokeiden koirakohtaisen koepöytäkirjan täyttöohje
Liite 4	Koepöytäkirjan täyttöohje
Liite 5	Mäyräkoirien ajokokeen ylituomarin toimintaohje
Liite 6	Koiranohjaajan toimintaohje

Viittaukset: (merkitty tekstissä *kursiivilla*)

*Antidopingsääntö**

*Koiran käyttäytymisestä kokeissa tehtävät ilmoitukset, niiden käsittely ja seuraamukset**

*Ilmoitus koiran vihaisesta käyttäytymisestä (lomake)**

*Kennelliiton yleinen jääviyssääntö**

*Ohje rajoituksista kennelpiirien/Kennelliiton myöntämissä kokeissa**

*Kennelliiton yleinen kokeiden ja kilpailujen ajankohdan siirto tai peruuttaminen**

*Määräaikaisilmoitukset**

*Kennelliiton muutoksenhaku**

*Palkintotuomareiden ja ylituomareiden koulutus ja päteväminen sekä toiminta**

*Mäyräkoirien SM-ajokokeen järjestämisohje**

*Mäyräkoirien SM-ajokokeen lohkonvalintakokeen järjestämisohje**

*Koekauden kestävä mäyräkoirien ajokokeen järjestämisohje**

***Suomen Kennelliiton [www-sivuilta \(www.kennelliitto.fi\)](http://www.kennelliitto.fi) löytyy viimeisin versio**